

Kiss Evelin – Nagy Viktor – Raus Csaba

jogászok, az ÓNSZ civilisztika tagozatának volt tagjai

Alkotmányosság a magánjogban – Az általános személyiségi jog*

I. Bevezető gondolatok

A személyiségi vagy más néven személyhez fűződő jogok az embernek, mint természetes személynek és más jogi személyeknek biztosítja azt az integritást, mely védi a személyt a szükségtelen, illetéktelen beavatkozásoktól, melyek sértik a személy integritását. A személy integritása a jogképességéből (más szóval: jogalanyiságból) ered. Minden ember jogképes, így rendelkezik személyi integritással. Ez az integritás abból a megdönthetetlen vélelemből is ered, hogy minden természetes és jogi személy jogképességgel rendelkezik, azaz jogosultságokat és kötelezettségeket alanya lehet. A személyhez fűződő jogok magát a személyiségét védik, és a jog sankcionálja a megsértőit. Hatályos jogunkban a nem vagyoni kártérítés szabályai alkalmazandók a megsértőivel szemben. A személyhez fűződő jogok csak és kizárólag személyesen érvényesíthetőek. A korlátozottan cselekvőképes személyek számára is megengedő a törvényi rendelkezés: ezek a személyek is személyesen gyakorolhatják ezen jogukat.¹

Ahogy Sólyom László, a téma legelismertebb hazai kutatója fogalmaz: „(a) személyiségi jogok az ember jogállásának alapvető kifejezői közé tartoznak.”² A magyarországi szabályozás érdekessége, hogy az az általános személyiségi jogot tekintve nem csupán törvényi szinten, hanem alkotmánybírói és bírósági

* Kézirat lezárva: 2014. január. A tanulmány a kézirat lezárásakor hatályos jogot veszi alapul.

¹ 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.) 85. §

² Sólyom László: A személyiségi jogok elmélete. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1983. 10. o.

határozatokban is történt. A személyiségi jogok védelmét számos nemzetközi szerződés is biztosítja. Kiemelendő az Egyesült Nemzetek Szervezetének 1948. december 10-én elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, mely deklarálja a Szervezet álláspontját a minden embert megillető alapjogokról, mely minden csatlakozó államra nézve kötelező normákat fogalmaz meg. Jelentős még az Emberi Jogok Európai Egyezménye, mely főbb rendelkezéseit Magyarországon az Alkotmány és az Alaptörvény is tételesen átvette.

II. Történeti előzmények

Történeti kitekintésünket célszerű a „legősibb” személyiségi jogokkal, a becsület és a jóhírnév védelmével kezdeni. A római jog iniuria jogintézményével a római társadalom alapértékként biztosította a római polgárok becsületének, jóhírnevének védelmét, és bár a római jog nem ismerte az erkölcsi kár fogalmát, ez a jogintézmény mégis a modern elégtételek alapjának tekinthető.³ A modern általános személyiségi jogok megjelenése egyértelműen Svájcban következett be.⁴ Súlyom a kérdéskört a vagyoni és a személyiségi jogok összefüggéseivel vizsgálta. Véleménye szerint a „személyiségi jogok fejlődésének a legfontosabb vonása a védelem függetlenedése a tulajdonosi pozíciótól”.⁵ Általános elmélet az, hogy a vagyoni érdek jogi védelme volt az elsődleges, ebből alakult ki a nem vagyoni jellegű védelme a személyiségi jogoknak, erre példa az 1881-es svájci Obligationsrecht, mely a személyi viszonyok megsértése esetén pénzbeli elégtételre adott igényt.⁶ Nyomon követhető, hogy a személyiségi jogok elismerésével az állam a liberális piacgazdaságába kívánt beleavatkozni, Huber szerint is „az egész szociális törvényhozás alapja” a személyiségi jogok elismerése.⁷ Belátható, hogy az általános személyiségi jogok elismerése a liberalizmus igazságtalanságai elleni „védekezés”

³ Szűcs Magdolna: Az emberi méltóság védelme a római jogban. http://epa.oszk.hu/00900/00997/00010/pdf/EPA00997_Letunk_2007_04_110-127.pdf (2014. január 10.)

⁴ Súlyom: i. m. 21. o.

⁵ Súlyom: i. m. 17. o.

⁶ Súlyom: i. m. 21. o.

⁷ Súlyom: i. m. 22. o. Idézi: Eugen, Huber: Das schweizerische Zivilgesetzbuch und die Presse. Jahrbuch der schweizen Presse, 1905/1906 32. és 35. o.

hozta létre, ennek folytán a kezdetbeni személyiségi jogok a személyt, mint tulajdonost védelmezték.⁸ Az angolszász common law éles határvonalat húz a vagyoni és a nem vagyoni károk között, csak a vagyoni károk körét definiálja kimerítően, és az azon kívül eső, bíró által hátrányként értékelt minden más körülmény a nem vagyoni kár kategóriájába tartozik.⁹

III. A személyiségi jogok védelme Magyarországon

A közjogi védelem mellett a magánjogba is átkerült bizonyos személyhez fűződő jogok védelme. Magyarországon már az 1959-es, első Polgári Törvénykönyv is megfogalmazott egy általános szabályt, az 1977-es Novella pedig egyértelműen az alkotmányjogtól független védelemről rendelkezik.¹⁰ A jelenleg hatályos Ptk. a 75.§ (1) bekezdésben rendelkezik az általános szabályról: *„(a) személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.”*¹¹ Megkülönböztethetünk nevesített és törvényben nem nevesített személyiségi jogokat is. Ezen általános rendelkezés szerint mindkét típusú jogot törvényi védelem illet. Szerteágazó sokféleségüknek „köszönhetően” a személyiségi jogok mindegyikét nem lehet, és nem is célszerű jogszabályban katalogizálni. Hatályos magánjogi kódexünk nevesíti a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a lelkiismereti szabadság garantálását, az emberi méltóság védelmét, a jó hírnév védelmét, a személyes szabadság jogellenes korlátozásának tilalmát, a testi épség és az egészség védelmét, személyes adatok védelmét, a becsület védelmét, a névjogot (névviseléshez való jog), magánlakáshoz való jogot, a magántitokhoz fűződő jogot, a kegyeleti jogot és a képmás és hangfelvétel oltalmát. Ezeket a nevesített személyhez fűződő jogokat az új Polgári Törvénykönyv is átvette.¹² Kibővült a személyhez fűződő jogok nevesített köre azonban az üzleti titokhoz

⁸ Súlyom: i. m. 23. o.

⁹ Béky Ágnes Enikő: A személyiségvédelem aktuális kérdései. Debreceni Jogi Műhely, http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/2_2007/a_szemelyisegvedelem_aktualis_kerdesei/ (2014. január 11.)

¹⁰ Súlyom: i. m. 20. o.

¹¹ Ptk. 75. § (1) bekezdés

¹² 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (új Ptk.), Harmadik rész, XI. cím, 2:43. §

és a „know how”, azaz védett ismerethez való joggal.¹³ Fontosnak tartjuk megemlíteni új magánjogi kódexünk a közéleti szereplők személyiségi jogának védelméről szóló rendelkezését, mely *„(a) közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét méltányolható közérdekből, szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja.”*¹⁴ Az új, 2014. március 15-én hatályba lépő Ptk. újdonságot hoz a személyiségi jogok megsértéséhez fűződő jogkövetkezményekhez is. A korábbi Ptk. nyomán nem vagyoni kártérítést követelhetett a sértett fél, míg az új rendelkezések alapján ún. sérelemdíjra tarthat igényt.¹⁵

IV. Az általános személyiségi jog

Témánkat tekintve a fő cél az általános személyiségi jog bemutatása, mely a személyiségi jogvédelem egyik alapintézményeként definiálható. Elsősorban azokban az országokban találkozhatunk vele, ahol a második világháború után a személyiségi jogok általánosodása, az egyes hagyományos személyiségi jogok kiterjesztése figyelhető meg. Ezekben az államokban az emberi méltóság, a személyiség szabad kibontakozásához való jog, mint az általános személyiségi jog egyes kifejeződései az alkotmányos alapjogok közé emelkedtek, így a polgári jogi általános személyiségi jog legszélesebb értelmezése alkotmányos alapot nyert. A személyiségi jogvédelem megkettőződése is ennek a következménye volt: a polgári jog intézményeivel párhuzamosan létrejöttek az alkotmányjogi védelem intézményei is. Ez a kettősség megtalálható más kontextusban is, mivel az általános személyiségi jog tartalmát jelentő emberi méltóság és egyéniség óvása mind az állammal szemben, mind a magánjogi viszonyokban megilleti az embert. Az általános személyiségi jog a modern kontinentális személyiségi jogfejlődés legmeghatározóbb jogintézményéről szól, amely a mai személyiségi jogok egyik alapvető forrása lett. Az általános személyiségi jog a második világháborút követően az alkotmányos szabadságjogoktól nem függetleníthető.

¹³ Új Ptk. Harmadik rész, XI. cím, 2:47. §

¹⁴ Új Ptk. Harmadik rész, XI. cím, 2:44. §

¹⁵ Új Ptk. Harmadik rész, XI. cím, 2:52. §

Magyarországon elsősorban csak a kilencvenes évek elejét követően beszélhetünk általános személyiségi jogról.

V. Az általános személyiségi jog az Alkotmánybíróság gyakorlatában

Az Alkotmánybíróság már egy igen korai határozatában foglalkozott az általános személyiségi jog alkotmányos szabályával, amelyet a Ptk.-hoz hasonlóan az Alkotmány is az emberi méltósághoz való jogban fogalmaz meg. Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. 'általános személyiségi jog' egyik megfogalmazásának tekinti.¹⁶ Pontosabban emberi méltósághoz való jogot az általános személyiségi joggal tartalmilag azonosként definiálja.¹⁷

Mind a modern alkotmányok, mind a releváns alkotmánybírósági gyakorlat az általános személyiségi jogot annak különféle aspektusaival definiálják, főként mint egyfajta általános cselekvési szabadság, illetve az önrendelkezés szabadságához való jog, a személyiség szabad kibontakozásához való jog, vagy a magánszférához való jog.

¹⁸

Az Alkotmánybíróság egy határozata szerint az „általános személyiségi jog” tulajdonképpen az ember értékminőségének a kifejeződését jelenti. Ez egy olyan általános érték, amelynek garanciális védelmét általánosan és egyenlően kell biztosítani, törvényi szinten. Ez mind az állammal, mind másokkal szembeni védelmet jelent, egyenlő feltételek mellett. Ebből az is következik, hogy ezt a védelmet nem lehet függővé tenni a személyiséget alkotó egyes vonatkozások értékelésétől.¹⁹

Sólyom László szerint egyébként az emberi méltósághoz való alkotmányos jognak két funkciója van. Az egyik funkció az önrendelkezés egy bizonyos szférájának biztosítása, mivel *„(e)gyrészt azt fejezi ki, hogy van egy abszolút határ, amelyen sem az állam, sem más emberek kényszerítő hatalma nem terjedhet túl, vagyis az autonómiának, az egyéni*

¹⁶ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat

¹⁷ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat

¹⁸ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat

¹⁹ 34/1992. (VI. 1.) AB határozat, ABH 1992, 192., 199.

önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany maradhat és nem válik eszközzé vagy tárggyá.”²⁰

Az emberi méltósághoz való alkotmányos jog másik funkciója az egyenlőség elvi megalapozása: „(n)incs az életre méltóbb és méltatlanabb. Az egyenlő méltóság miatt egyaránt érinthetetlen a nyomorék és az erkölcsi szörnyeteg bűnöző élete és méltósága is. Az emberi méltóságban mindenki osztozik, függetlenül attól, hogy mennyit valósított meg az emberi lehetőségeiből és miért annyit.”

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az általános személyiségi jog fő funkciója abban ragadható meg, hogy ez az a jog, amely a személyiség védelmének alkotmányjogi alapját szolgáltatja minden olyan esetben, amelyben az Alkotmány nem határoz meg külön nevesített jogot.²¹ Az általános személyiségi jogot tehát az egyén autonómiájának védelmére lehet felhívni, ha az adott tényállásra a nevesített alapvető jogok egyike sem alkalmazható.²²

Fontos megjegyezni azt a tényt, hogy az általános személyiségi jog más jogok forrása is lehet. Ezt az Alkotmánybíróság is konzekvensen beépítette gyakorlatába annak megállapításával, hogy „(a)z általános személyiségi jog 'anyajog', azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható.”²³ Az általános személyiségi jog sine qua non-ja tehát, hogy – ahogy ez az Alkotmánybíróság gyakorlatából is kitűnik - abból más személyiségi jogok egyértelműen levezethetők.

Így vezette le az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogból a házasságkötéshez való jogot is azáltal, hogy előbbit az általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekintette, ami az önrendelkezéshez való jogot is magában foglalja.²⁴ A házasságkötéshez, pontosabban a házasságkötés szabadságához való jog

²⁰ 23/1990. AB határozat

²¹ 8/1990. (IV. 23.) AB határozat

²² 58/2001. (XII. 7.) AB határozat

²³ 8/1990. (IV. 23.) AB hat.

²⁴ 8/1990. (IV. 23.) AB és 57/1991. (XI. 8.) AB határozatok

pedig az önrendelkezéshez való jog szerves részét képezi, ezáltal alkotmányos védelemben részesül.²⁵

Ugyanígy vezette le az Alkotmánybíróság az önrendelkezéshez való jogból a vérségi származás kiderítésének a jogát,²⁶ a pernyertességből folyó rendelkezési jogot.²⁷ a félperbeli részvételével kapcsolatos rendelkezési jogot,²⁸ vagyis az egyén jogát arra, hogy az igény állapotába került alanyi jogait a különböző állami szervek, vagy a bíróság előtt is érvényesítse.²⁹

A személyi integritáshoz vagy önazonosságához való jog szintén része az általános személyiségi jognak. Ebből – hasonlóan, mint az önrendelkezéshez való jogból – további jogok deriválhatók, mint például a vérségi származás kiderítéséhez való jog.³⁰

Az általános cselekvési szabadság, mint az általános személyiségi jog egy másik aspektusa, szintén alkalmas arra, hogy további jogokat vezessenek le belőle. Az általános cselekvési szabadságból vezette le többek között az Alkotmánybíróság a sportolók versenyzéshez való jogát³¹, és a jogügyletek létrehozása szabadságának és a művészeti alkotáshoz való hozzáférhetőség jogát.³²

Vannak olyan alapvető jogok, amelyek több személyiségi joghoz kapcsolódnak. Ilyen például a névjog, amely egyszerre kapcsolódik az önazonosságához és a magánszférához való joghoz, ezáltal az általános személyiségi jog önálló részét jelenti. Az Alkotmánybíróság releváns határozata szerint a „névvel rendelkezés” tulajdonképpen a személynek az egyik általános személyiségi joggal védett dimenziója, amiből tehát az is következik, hogy a névjog az alapvető jogokat megillető alkotmányi védelem alatt áll.³³

²⁵ 22/1992. (IV. 10.) AB határozat

²⁶ 57/1991. (XI. 8.) AB határozat

²⁷ 4/1998. (III. 1.) AB határozat

²⁸ 9/1992. (I. 30.), 1/1994. (I. 7.) AB határozatok

²⁹ 1/1994. (I. 7.) AB határozat

³⁰ 57/1991. (XI. 8.) AB határozat

³¹ 27/1990. (XI. 22.) AB határozat

³² 24/1996. (VI. 25.) AB határozat

³³ 58/2001. (XII. 7.) AB határozat

A diszkriminációtilalom az egész jogrendszerre kiterjedő, általános elv, amely a jogi szabályozás valamennyi szintjén megtalálható, így következetesen a magánjogi jogviszonyokban is jelen van. A hátrányos megkülönböztetés tilalmát szintén az emberi méltóságból vezette le az Alkotmánybíróság, amikor megállapította, hogy „(a) megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körütekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni.”³⁴ Ennek kimondásával a diszkriminációtilalom az emberi méltóság sérelmének elsődleges mércéje és korlátja lett.³⁵

VI. Az általános személyiségi jog a Bírósági Határozatokban

A személyiségi jogokat a magyar Polgári Törvénykönyv általánosságban védi, tehát kiterjed minden olyan jogra, amely a személyiséghez kapcsolódik. „A személyhez fűződő jogok állandó dinamizmusa nem a jogok körének szélesítését, hanem a jog fejlődését mutatja...”³⁶ A társadalmi, gazdasági, technikai változások folyamatára a bírósági gyakorlatnak fokozottan ügyelnie kell, de nemcsak a jogalkalmazó, hanem a jogalkotó is reagálhat a jog fejlődésére. A jogalkalmazó szerepe természetesen hatványozottabb, lévén, hogy a személyhez fűződő jogokat példálózva sorolja fel a hatályos Ptk.

Az új Polgári Törvénykönyvben a személyiség magánjogi védelmének középpontjába az emberi méltóságot ülteti, ezt tekinti minden nevesített avagy nem nevesített személyiségi jog „anya jogának”. Feloldja ezzel azt az ellentmondást, amelyben a legáltalánosabb fogalom – az emberi méltóság – , csak egy példálózó felsorolásban említett, nevesített személyiségi jogként szerepel.³⁷ Az emberi méltóság kikerült a nevesített példálózó felsorolásból, azonban meg kell jegyeznünk, hogy sem a hatályos Ptk., sem az Új

³⁴ 9/1990. (IV. 25.) AB hat.

³⁵ Menyhárd Attila: Diszkriminációtilalom és polgári jog. In: Alkotmányosság a magánjogban (szerk. Sajó András). Komplex Kiadó, Budapest 2006. 132. o.

³⁶ Fézer Tamás: A személyiségvédelem generálklauzulája. In: A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény magyarázata I. kötet (szerk. Osztoivits András). OPTEN, Budapest 2011. 250.

³⁷ Székely László: Személyiségi jogok. In: Az új Polgári Törvénykönyv Bizottsági Javaslatára magyarázatokkal (szerk. Vékás Lajos). Complex Kiadó, Budapest 2012. 46. o.

Polgári Törvénykönyv nem alkalmaz definíciókat, meghatározásokat az egyes nevesített személyiségi jogok, illetőleg – az Új Ptk. esetén – az emberi méltóság tekintetében. Problematika például, hogy a nevesített személyiségi jogok között szereplő „a becsület és a jóhírnév megsértése”³⁸ mennyire választható el az emberi méltóságtól, lévén a hatályos joganyagban „a becsület és az emberi méltóság megsértése”³⁹ összekapcsolással zárja az adott paragrafust. Természetesen az emberi méltóságból levezethető a becsület és a jóhírnév megsértése, azonban ez az „anyajog” ennél sokkalta több és a többi személyiségi jogra is kivetíthető, így a szűk értelmezése problematikusabbá teheti, mint általános személyiségi jog.

A nevesített személyiségi jogok felsorolásánál az Új Ptk. „a személy hátrányos megkülönböztetése”⁴⁰ összetétellel operál az egyenlő bánásmód követelménye helyett. A „váltásnak” két oka van:

1. Az egyenlő bánásmód terminus technicus a szó szoros értelmében nem más, mint a hátrányos megkülönböztetés inverz fogalma.
2. A személyiségi jogok védelme abszolút szerkezetű jogviszonyokon keresztül realizálódik, ezért ezekre a polgári jogi jogviszonyokra egyáltalán nem a pozitív természetű elvárások megfogalmazása, hanem a tartózkodási kötelezettség előírása a jellemző.⁴¹

A személyhez fűződő jogok védelme teljes és abszolút, amely azt jelenti, hogy a törvényben később nevesítésre kerülő személyhez fűződő jogok nem ölelik fel a személyhez fűződő jogok valamennyi szegmensét, csupán példálózó jelleggel a jellemző személyiségi jogokat nevesítik.⁴² Azonban a bírósági gyakorlatban kialakultak olyan személyiségi jogok, amelyeket a jogalkalmazók rendszerint használnak. Ilyen például a teljes családban éléshez való jog, amelyet annak ellenére, hogy a bírósági gyakorlat kimunkált, az Új Polgári Törvénykönyv nem helyez el a nevesített személyiségi jogok példálózó felsorolásában. Emellett az élethez, testi épséghez, egészséghez való

³⁸ Új Ptk. Harmadik rész, XI. cím, 2:43. § d,

³⁹ Ptk. 76. §

⁴⁰ Új Ptk. Harmadik rész, XI. cím, 2:43. § c

⁴¹ Székely: i. m. 47. o.

⁴² Fézer: i. m. 249. o.

jog sincs konkretizálva, a tartalma homályos. Vajon a gyógyulási/túlélési esély elvesztése/csökkenése szubszumálható ezen nevesített személyiségi jog alá?

Attól függetlenül, hogy a joganyag, nem reagált ezen kérdésekre, a jogalkalmazó szélesítette a személyiségi jogok tárházát, amely bírósági határozatoknak köszönhetően, jobban megismerhetjük, hogy miért nem lehet taxatív felsorolni a személyiségi jogokat.

A társadalmi, gazdasági fejlődésnek is köszönhető, hogy egyes élethelyzetek, a jelenben nyerhetik el a személyiségi jogi státuszt.

A nem dohányzó fogvatartott esetében a bíróság megállapította a személyhez fűződő jogok megsértését, amikor a büntetés-végrehajtási intézet a fogvatartott hozzájárulása nélkül helyezte el őt a dohányzó zárkában.⁴³

Mint említettük a bírósági gyakorlat többször hivatkozta már meg a teljes családban éléshez való jogot, amelyet az Új Ptk. az esetek nagy számának ellenére, nem nevesít.

A felnőtt gyermeknek is sérülhet a teljes családban éléshez való joga a szülő halálával. A nem vagyoni kártérítés egy összegben és járadék formában egyszerre nem alkalmazható (1959. évi IV. törvény 84. §, 355. §).⁴⁴ A teljes családban éléshez való jog mint személyhez fűződő jog, nemcsak a kiskorú gyermekekre lehet kihatással, hanem a felnőtt gyermekekre Sőt, az adott döntés kimondta, hogy *„(a) szülő elvesztése esetén figyelembe kell venni, hogy a család intézménye alkotmányos védelem alatt áll és a szülő elvesztése - még abban az esetben is, ha a szülők különváltak élnek - a felnőtt gyermeket is akadályozhatja személyiségének teljes és zavartalan kiélésében, életminősége alakulásában. A teljes családban éléshez való joga a felnőtt gyermeknek is sérül a szülő halálával, hiszen ettől kezdve nem részesülhet a családi együttlétből fakadó élményekből és a családi biztonság érzése is csökkenhet.”*

Találkozhatunk egy érdekes és friss bírósági határozattal is, amely szerint *„(m)ás személy nemi irányultságára vonatkozó, bántó célzatú, de nem kirívóan durva, illetve lealacsonyító nyilvános megnyilatkozás az emberi méltóság legbelsőbb magját alkotó intim szféra integritásának a megsértése miatt minősülhet személyiségi jogot sértőnek”*

⁴³ BDT2010. 2288.

⁴⁴ BH2011.248

⁴⁵Az Alaptörvény hatálybalépését követően is változatlanul tovább élő alkotmányos alap az emberi méltóság tisztelete, amiből egyrészt az Alaptörvényben is nevesített alapvető jogok származnak, másrészt az emberi méltósághoz való jog más jogoknak is forrása. Ekként az emberi méltósághoz való jog olyan általános személyiségi jog, amelynek összetevői közé tartoznak pl. a személyiség szabad kibontakoztatásának joga, az önrendelkezési jog és a magánszférához való jog is. A magánszféra legbelsőbb intim területe abszolút védelmet igényel (azaz még az államhatalom számára is érinthetetlen). Ennek a legbelsőbb intim szférának a része a szexuális identitás. Az alperes tehát a felperes nemi önazonosságának bántó célzatú, nyilvános megvitatására tett kísérletével a felperes legbelsőbb intim szférájába avatkozott be önkényesen és illetéktelenül, ezzel durván megsértve a legalapvetőbb személyiségi jogát, az intim szféra integritását.⁴⁶ A személyiségi jogsértés okán a személyiségi jogában megsértett személy nem vagyoni kártérítési igényrel léphet fel, amelyet jelen esetben helyben is hagyott a bíróság.

„A személyhez fűződő jogokat a törvény nem tartalmazza kimerítően, hanem csak példálózva sorolja fel. A magánélet zavartalanságához, ezen belül az emlékekhez, azok ápolásához való jog olyan személyhez fűződő jogosultság, amelyet a törvény abszolút hatállyal, mindenkivel szemben védelemben részesít. A házasságkötés eseményét megörökítő pótolhatatlan felvételek végérvényes elvesztése jelentős tárgyi súlyú személyiségi jogsértés.”⁴⁷ A magánélet zavartalanságához, ezen belül az emlékekhez, azok ápolásához való jog is olyan személyhez fűződő jogosultság, amelyet a Ptk. abszolút hatállyal, mindenkivel szemben védelemben részesít, a Ptk. 75. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint. Fontos megjegyezni, hogy maga a jogalkalmazó is kimondta, hogy „(a) felperes által előterjesztett nem vagyoni kártérítési igény a másodfokú bíróság megítélése szerint sem volt eltúlzott. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a házasságkötés, a szertartás és a vacsora olyan családi esemény, amely a felnőttkor kiemelkedő és megismételhetetlen eseménye.”⁴⁸

⁴⁵ BDT2013.2941

⁴⁶ BDT2013.2941

⁴⁷ BDT2008.1899

⁴⁸ BDT2008.1899